

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 7. Sicut in illis connectitur malitia stultitiæ, sic ipsum diabolum longè præcurrunt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53012](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53012)

S. Antonio ? quid de D. Francisco sentiendum, qui ad talem perfectionis peruenit gradum, qualem sedes illa permagnifica designabat, quæ ei ostensa fuit, illique super plures Angelorum choros preparata?

Similimodo in malo, potest quisquam ita progredi, & in peius recedere, ut malitia demones ipsos antecuratur. Quis non capit, Satanæ malitiam à nefario & sacrilego Iuda proditoris ausu superari? Ob quam rationem, multis ante diebus, quam ad vitam nefarii sceleris pertingeret meram, cum dixerat de eo

Mat. 23. Christus: *Vnus ex vobis diabolus est.* Quia ex tunc diabolo in nequitia comparatur. Postmodum ingravescente eius malitia, dum Christum Iudæis & vendidit & tradidit impius homicida quos potuit antevertere diabolos? An non peior Herodes, Heliogabalus ipso cacodæmone? Quis autem diabolus tanta furit nequitia, ac Mahometh, Arius, Caluinus, Lutherus, monstra impietatis. Idcirco dicit D. Ioannes quod tales videri sub figura venenatarum locustarum, quæ de abyssu, id est, inferno prodirent, veneno infectæ mortifero, ipsis scorpionibus a dentiores, quæ omnes terræ plantas, flores, & arbores corrupterent. *De furore putei exierunt locustæ in terram, & data est eis potestas, sicut habent scorpiones &c.* Quibus verbis quoddam nota tanta diabolica infectos malitia, ut ex ipso inferno prodire videantur, ipsius ditis demonibus, nequiores, qui in tam horribilia ruunt scelera, ut non homines, sed demones esse videantur, *Sicut scorpiones*: omnia veneno suo corrumpunt, nec honorem alicuius integrum seruant nec quidquam suum quietere, nec vident, quam non aggrediantur mulierem, nec crimen norunt, quod non audeant, nec personam cui non sint detrimento; ut eos homines magis, quam ipsum diabolum reformident: eo quod ipsos ea vident agere, quæ nec ipse quantumlibet nequissimus, diabolus patriæ sibi audax arrogaret.

§. 7. *Sicut in illis connectitur malitia stultitia, sic ipsum diabolum longe præcurrunt.*

Mat. 23. Hunc conceptum eleganter profecquitur D. Gregor. quædam expendens verba, quibus Iob profundum declarat mysterium *In similitudine lapidis aqua duratur.* Littere aliter exponit frigoris fortitudinem, licet, quam aqua natura sua sit mollis, penetrabilis, liquida, ut nedum

digito tuo illam transfodias, sed & vnico halitu illam hæc, illaque propellas, quando tamen contingit ut super eam decidat frigus, continuum et intentum sit ut illam ipsis constringat petris duriores, ad tantum gradum, ut referat Olaus Magnus quod in illis frigidissimis partibus Septentrionis, in tantum obdurefcit glacies, ut ex illa construatur moenia fortissima castrorum acuminatum, quæ tormentis bellicis fortius quam ipse rupes obsistere velle videantur? Suspendum hoc, ait D. Cyrillus Hierosolymitanus. *Aqua est eius substantia, vis autem, fortitudo & durities lapidea.* Res est hæc plane admirabilis, sed adeo oculis obuia & ordinaria, ut conuetudine cesset admiratio; sicut in aliis rebus de se admirabilibus, ait D. Augustinus. Aliud longe voluit hic indicare beatus Iob (ait D. Gregor.) magis admirandum, nostram scilicet miseriam. Mitis, comis est hominis natura, faciliis ut aqua, quam ex se, vnico halitu, vnica periuasione, hæc & illæ vales propulare. *Leuis Iob. 24. 18 est super faciem aque.* Verumtamen decidit frigus vnus sceleris & alterius (hoc enim nomine Homo d. Textus peccatum describit) quo fit ut tam demone vehementi glacie cor humanum indueretur, ut nequior ipsis etiam rupibus durius constringatur; hoc est ipsis diabolis, qui ob inflexibilem obdurationem, petra vocantur; minus timer, minus conuiescit, magis progreditur, audet plura, plura præsumit, plura tentat, quam ipsi demones. Hoc ipse Deus experius est, in populi sui obdurata nequitia; cum semper illo sit usus termino, *Populus durus cervicis.* Quis hæc induravit cernicem, hæc viscera, coيدا hæc adeo esse benignissima? *Scum se (ait Deus) quia durus Iob. 24. 18 es & cervicis ferrea cervicis tua.* *Dura facta sunt hier. 30. peccata tua.* Indicauit hic principium grauitatis & malitiæ humane nimirum ex naturæ suæ I. stupiditate. Magnus exurgit ignis cum stipula. Similiter accenditur, est enim leuis; at maior multo est do. & ardentior, & efficacior, quando incendiatur in materia dura, densa, velut in quercu, seu ferri fragmento.

Congruè locutus est ille, qui dixit: Deus te liberet ab homine peruerso, qui sit & stultus & stupidus. Quando malitia capit sedem in homine subtilis ingenii, licet illum malitia voluntatis ad extraordinaria impellat: eum tamen acumen ingenii remoratur, quo percipit illud sibi impossibile, vel fore nocumento. Porro quando ipsa voluntatis peruersitas, intellectus stupiditate sociatur: cum nihil sit quod eum retrahat, sine vlla proficit retardatione. Hæc phrasia

Lib. 11. de rebus septentrionalibus. c. 20. & 21. D. Cyril. Hierosol. Catech. 6. Tract. 27. in Iob.

Leuis Iob. 24. 18 est super faciem aque. Verumtamen decidit frigus vnus sceleris & alterius (hoc enim nomine Homo d. Textus peccatum describit) quo fit ut tam demone vehementi glacie cor humanum indueretur, ut nequior ipsis etiam rupibus durius constringatur; hoc est ipsis diabolis, qui ob inflexibilem obdurationem, petra vocantur; minus timer, minus conuiescit, magis progreditur, audet plura, plura præsumit, plura tentat, quam ipsi demones. Hoc ipse Deus experius est, in populi sui obdurata nequitia; cum semper illo sit usus termino, Populus durus cervicis. Quis hæc induravit cernicem, hæc viscera, coيدا hæc adeo esse benignissima? Scum se (ait Deus) quia durus Iob. 24. 18 es & cervicis ferrea cervicis tua. Dura facta sunt hier. 30. peccata tua. Indicauit hic principium grauitatis & malitiæ humane nimirum ex naturæ suæ I. stupiditate. Magnus exurgit ignis cum stipula. Similiter accenditur, est enim leuis; at maior multo est do. & ardentior, & efficacior, quando incendiatur in materia dura, densa, velut in quercu, seu ferri fragmento.

24. 18. Congruè locutus est ille, qui dixit: Deus te liberet ab homine peruerso, qui sit & stultus & stupidus. Quando malitia capit sedem in homine subtilis ingenii, licet illum malitia voluntatis ad extraordinaria impellat: eum tamen acumen ingenii remoratur, quo percipit illud sibi impossibile, vel fore nocumento. Porro quando ipsa voluntatis peruersitas, intellectus stupiditate sociatur: cum nihil sit quod eum retrahat, sine vlla proficit retardatione. Hæc phrasia

phraſi Spiritus ſanctus ind. cauit perfidi Nabal nequitiam, dum ait: *Erat vir peſſimus, multoſui & ſultus.* Nihil peius, quam vir nequam adduplicatus ſulto, & ſultus inſitus nebuloni: progredi enim eius ſine termino malitia, cum nihil ſit quod eum refraget, aut retardet. Dæmon nequam eſt per omnes caſus, attamen ſubtilis, ex natura Angelica, & intellectu valet proſus Angelico, hunc enim minimè perdidit. Acriter eum propria propellit malitia voluntatis, at ſapius eum intellectus ſui retrahit perſpicacitas. Aliquoties differt, vt ſagax venator, eo quod videat nondum eſſe tempus congreuum, nec apertam cernat januam tentationi. Ita ſe diebus continit quadraginta, Chriſtum non accedens tentaturus, donec eum percipit fameſcentem. Alias, licet aggrediatur, ſe retrahit continuo, vt prouidus miles: quando ſe in quo Marte cernit collectari, impetumque retundi poſſe arbitrat. Alias timet, dum eius, quem aggredi ſtatuert, aduertit magnos animos, inuictam fortitudinem; ſi verò nouerit, vires illius eſſe ſuperiores, ſuas ve. ò inferiores, ſibi alios dæmones adſciſcit auxilia, es, ac potentiores, vt vidit D. Antonius, & Chriſtus declarat in hodierno Euangelio. Porro homo ſtultus eſt, ſtupidus, ignorans, rudis, ob corporis grauitatem, cui inhabitat. Si in eo ſtamina nequitie accendatur: ex vno duplex conſurgit: ſtultus & nequam, vt ſine termino, ſine remora ſux perueſta voluntatis malitia in ompe facinus proſiliat, & multo audacius ea aggrediatur, ad quæ ipſa illum malitia impellit.

Magna fuit ſtatim à principio dæmonis malitia, quando de Creatoris ſui manib. egreſſus, nedum illum non recognouit, aut gratias retulit, ſed contra eum ſuperbus inſurrexit, illa inani & ſtulta cogitatione: *in caelum conſendam, ſimilis ero Aliiſſimo.* Attamen millenis millibus vltius progreſſa eſt hominum malitia, & in hoc longo interuallo dæmonem poſt ſe reliquit, diabolus enim nunquam vere præſent eſſe diuinum, nec Deum ſuo expellere throno, cui ipſe inſideret Deus, vt probat D. Thomas. Perſpicax quippe vidit, omnino fore impoſſibile, vt eſſet ipſe Deus, Deum ſua deiſerret Maieſtate, ipſe Deus ſederet. Ad hoc tantum eius intendit malitia, vt ei ſimilis redderetur, eo modo quo ſ. declarat Theologia. Proinde hoc dixit tantum: *Similis ero Aliiſſimo.* Attamen cum ſit homo ſtupidus tam immente progreditur & effrenatur eius malitia, vt fuerit, qui

realiter & vere aſcendere de hac terrarum vaſſe in caeli ſuprema præſumpſerit, vt Deum throno depelleret, ipſe ſederet Deus; & hoc animo tam ſer. o, vt illud jam operi, mandaret. Quod videmus in gigante illo Nemrod, qui vixit paulo poſt diluuium de quo Spiritus S. *Ipſe cepit eſſe potens in terra, & erat robuſtus venator coram Domino,* ſue vt legunt Hebræi: *Contra Dominum.* Vt aduertit D. Aug. Et nomen hoc, *Venator* in Hebræo ſignificat oppreſſorem, iriſtorem & contemptorem: q. d. Erat homo ille ſuperbus, & arrogans, ſic vt nec vereretur contra Deum ipſum in certamen deſcendere. Idque non tantum cogitatione, vt egerat diabolus, ſed illud ipſum opere cepit exequi, ac in eum finem, auctor fuit primarius illius turris celeberrimæ Babylonis, vt reſert Iosephus, quod opus hoc aggreſſus ſit ea intentione, vt ad ſupremum caelum, & vbi Deus regnat, accederet, & cum eo colloqueretur, quo cum ſeuertius plecteret, quod mundum aqua demerſiſſet vniuerſum, eum caelo in terras deturbaret, ipſe Dei throno reſideret, eſſetque Deus.

Hanc quoque hiftoriam ſufficienter reſtantur ipſi Gentiles, ex qua poëtæ conſtruxerunt illas fabulas, quibus cecinerunt, Gigantes adeo ſuperbos, vt caelum impeterent, Deos ipſos bello laceſſerent, in quem finem montes montibus ſuperpoſuerunt: de quibus perdocte Macrobius. O malitia, diabolicâ malitiâ grauior. Siſte, malediſte, an non aduertis, quod ſi turris caelum debeat vſque pertingere, necelle ſit, mediam pertranſeat aeris regionem, vbi gelu nimio mortuus congeletis: Eriſi hanc tranſeas, oportet & ignis pertranſire regionem, quæ te in cinerem rediget? O caput cerebro vacuum! An non attendis, quod ſecundum bonam Aſtrogiam, tanta ſit de terra, ad ſupremum caelum diſtancia, vt totam licet ſumas terram, & de illa turrim caſtruas expolitam, eo vſque non peruenturam? Hæc eſt hominis nequitia, qui adeo eſt perueit vt eam enitatur, & in effectum producat, vt Deus ipſe tale contuens intentum dicat: *Nec deſiſtent, à cogitationibus ſuis, donec opere compliant.* q. d. Propoſitum eſt hoc ſulti malitioſi, qui vt talis, ab hoc opere non deſiſtet, ſi ei tempus, viresque concedamus. Hoc agimus, vt vltius non poſſit progredi. Cum ſint dæmones tanti numero, & tam excellentis naturæ, liberi à carnis miferiis, corporis pondere, nullo grauari, vt in eis nullum habeat locum infirmitas, fames, ſitis, aut ſimiles calamitates, nullus tamen eorum eo vniquâ

IV.
Homoſte
ſuperbia
arte gan-
tiot.
Gen. 10
Lib. 16.
de ſiſte.
4. 1. 6.

MACR.
Lib. 1. Sa-
tina. 1. 20

Gen. 11. 1

1. p. 1. 1. p.
III.
Diaboli
ſuperbia.

1. p. 3. 63.
a. 3.

processit malitiæ, vt veraciter, voluerit esse Deus, ob prædictam rationem. Porro ea est hominum audax & stupida malitia, vt eorum mileni hoc prætenderint, quibus libri prophani redundant, quoniam & Scriptura, verissimas de iis refert historias. Ex eadem huius intenti ratione prodit celeberrimus ille dux exercituum Holofernes, tot stipatus militum copiis, vt mundum terreret vniuersum. Id autem quod prætendebat is illum mittebat Nabuchodonosor Rex; illud vnum erat, vt omnes per vniuersum orbem exterminaret Deos, ipse solus ybique pro

vbi mea, quia subitis, substitit, eius vtique stulticia, jam erit pertinax & obstinata, vt ulterius sic progressura. Ita illum agnouit Iob, conuersus enim ad illam, quæ virum acriter impugnabat, sicut: *Quasi vna de stultis mulieribus locuta es.* Licet enim (vult D. Chryl.) illi respondisse videatur, verius tamen locutus est demoni, quem post illam vidit stantem, & qui vt deuitus & vecors animi, jam per se nihil agebat, muliere vero vt propugnaculo utebatur retro quod lateret, proinde illi Iob: o perire, viuentium nequissime, quid agis? mulieris operam tibi præsidio sumis, ex illa tibi mania formas, & eius in me bellicis tormentis impetum facis? qui scias, quod eius malitia, vt pote stulticia & stupida ulterius audebit, vbi tu defecisti? in ipsa tibi hæc respondeo: *Si bona suscepimus de manu Domini, mala quare non sustineamus?*

Iob. 2. 9.

Deo haberetur. Præcepit ei Nabuchodonosor Rex, vt omnes Deos terre exterminaret, videlicet vt ipse solus diceretur Deus. Quia vero quidam conciliu militaris Centurio nomine Achior, Deum nominauit Deum Israel, crudeliter nimis eum cepit, & exprobrans ait: *Ostendam tibi quoniam non est Deus, nisi Nabuchodonosor.* Alter autem Nabuchodonosor in diebus Danielis, ad tantam ascendit mentis dementia, vt necdum sua ei malitia persuaserit vt crederet, quod ipse Deus esset quoniam & statum suam, opus manuum artificum voluit, vt Deum haberi, proinde sub pœna capitis eundem præcepit, vt eam, tanquam Deum proni in terra adorarent: sicut aduertunt D. Hieron. & Theodoretus.

non est Deus, nisi Nabuchodonosor. Alter autem Nabuchodonosor in diebus Danielis, ad tantam ascendit mentis dementia, vt necdum sua ei malitia persuaserit vt crederet, quod ipse Deus esset quoniam & statum suam, opus manuum artificum voluit, vt Deum haberi, proinde sub pœna capitis eundem præcepit, vt eam, tanquam Deum proni in terra adorarent: sicut aduertunt D. Hieron. & Theodoretus.

Quis non admiretur id quod contigit in Christi Domini morte? illum intentat tota inferni malitia, manum patiter dante, omni hominum nequitia: concedit Dominus vtique plenam libertatem, vt contra suam diuinam personam agant quidquid aut sciant, aut possint. Hoc significauit, quando se comprehensuris dixit: *Hæc est hora vestra & potestas tenebrarum.* Hac accepta licentia omnes in eum vnanimiter insurrexerunt. Ex vna parte prodeunt præcipui & cæteris demones nequiores, quos D. Paulus vocat: *Principes tenebrarum.* Conferantur viris primariis, nimirum Sacerdotibus, Doctoribus & Principibus Hierusalem; exercitus fortissimus, vbi coadunantur & tota demonum malitia, & hominum peruersitas, totamundi inferni que nequitia. O quam læuos fecerunt impetus? Qualem Christum reddiderunt? qui carceres tam infames? qui colaphi tam crudeles? quæ spura tam ignominiosa? quæ capillorum ac barbæ euulsio tam dolorosa? quæ verbera tam inhumana? quæ spinæ tam horribiles? quæ vulnera tam molesta? Iam quis dicat, nihil esse quod fieri possit amplius. Sustinuit Christus illos omnes impetus animo diuino, & imperturbato, patientia tam insolita vt ipsi sui intellectus, perspicacia intellexerint demones, impossibile illam in puro homine posse inueniri, & necessario consequi illum, Deum esse, proinde si progressantur ulterius, eumque neci tradant, eorum regnum certo certius fore perdendum, & in terra, quam habebant, potestatem finiendam. Quo posito, nedum conquiescunt, sed insuper & retrogradantur, vt Christi morti ponant obstaculum, quam prius totis viribus intenderant. Credunt D. Iguatius

Luc. 22.

13.

Eph. 6. 12

§. 8. Grauior est Phariseorum malitia, quam ipsius demonis: hoc autem patet in Iob, & Christi passione.

Hinc facile quis intelliget asturiam, quæ diabolus vltus est con Iob, vt primum expendit Orig. & postmodum D. Cyr. b. D. Chryl. & D. Aug. d. Agg. editur illum diabolus primum, & duos, tresve tam graues impetus in illum facit, quales omnes probe nouimus, vt eum bonis omnibus, filii ac corporis salute spoliari. Inuenit autem in viro iusto tantum animi robur, & inuictam resistenciam, vt proposuerit se subducere vidumque confiteri, ita ipse Deo fatetur. Tum demum in eum mouit viri sancti uxorem, vt illum aggrediat, sicut re ipsa est aggressa illo impetu, qui tantum eum commouit. *Ahuc permanes in simplicitate tua? Cyp. Adesto demoni cedit atrox malitia tua terga vertis, & vis vt mulier referat v. Cloriam? Si tibi nequitiæ vires deficiant, vt tu ipse credis? an illas tuas habebit mulier flaccide fortiores? Male rem capis: hoc scias velim, quod multo pernicior futura sit illa mulieris nequitia, &*

vtique plenam libertatem, vt contra suam diuinam personam agant quidquid aut sciant, aut possint. Hoc significauit, quando se comprehensuris dixit: *Hæc est hora vestra & potestas tenebrarum.* Hac accepta licentia omnes in eum vnanimiter insurrexerunt. Ex vna parte prodeunt præcipui & cæteris demones nequiores, quos D. Paulus vocat: *Principes tenebrarum.* Conferantur viris primariis, nimirum Sacerdotibus, Doctoribus & Principibus Hierusalem; exercitus fortissimus, vbi coadunantur & tota demonum malitia, & hominum peruersitas, totamundi inferni que nequitia. O quam læuos fecerunt impetus? Qualem Christum reddiderunt? qui carceres tam infames? qui colaphi tam crudeles? quæ spura tam ignominiosa? quæ capillorum ac barbæ euulsio tam dolorosa? quæ verbera tam inhumana? quæ spinæ tam horribiles? quæ vulnera tam molesta? Iam quis dicat, nihil esse quod fieri possit amplius. Sustinuit Christus illos omnes impetus animo diuino, & imperturbato, patientia tam insolita vt ipsi sui intellectus, perspicacia intellexerint demones, impossibile illam in puro homine posse inueniri, & necessario consequi illum, Deum esse, proinde si progressantur ulterius, eumque neci tradant, eorum regnum certo certius fore perdendum, & in terra, quam habebant, potestatem finiendam. Quo posito, nedum conquiescunt, sed insuper & retrogradantur, vt Christi morti ponant obstaculum, quam prius totis viribus intenderant. Credunt D. Iguatius

Hieron Lanuzæ Bapt. de Tom. 1.

